

Is é atá sna nótaí seo achoimre ar na leasuithe is tábhachtaí a dhéanann Gramadach na Gaeilge, an Caighdeán Oifigiúil 2016 (CO 2016) ar An Caighdeán Oifigiúil Athbhreithnithe a foilsíodh in 2012 (COA 2012).¹ Tá súil agam go mbeidh an achoimre seo ina cabhair ag múinteoirí agus ag scríbhneoirí Gaeilge. Tá cleachtadh praiticiúil ar chur i bhfeidhm CO 2016 in [Cleachtadh eagarthóireachta 21](#). Foilseofar tuilleadh cleachtaí amach anseo.

An t-alt (1.1)

Moltar an t-alt a chur roimh dhátaí istigh in abairt. Faoin scríbhneoir atá sé an réamhfhocail *ar* a chur roimh an dáta nó é a fhágáil ar lár: *Beidh an chóisir ar siúl ar **an 12 Aibreán**; Ní ghlacfar le haon iarratas a gheofar tar éis **an 7 Márta 2016**.*

Ní chuirtear an t-alt le dáta atá leis féin, ar bharr litreach, ar shonrasc nó eile, mar shampla *26 Feabhra, 2014*.

An tuiseal tabharthach uatha (1.3)

Tá athruithe móra ar an ghné seo den ghramadach. In COA 2012, ceadaíodh trí chóras ar fad:

1. Córas seanbhunaithe CO 1958.
2. Córas an úraithe, i.e. urú a chur ar ainmfhocail de gach inscne: *ar an mbóthar, ag an bhfuinneog*. Ceadaíodh urú ar ainmfhocail dar tús *d* agus *t* (*ag an nduine, as an dteach*) agus tar éis na réamhfhocail *den, don & sa* (*den gcrann, don ndochtúir, sa bhfarraige*).
3. Córas an tséimhithe, i.e. séimhiú nó réamhlitir *t* a chur ar ainmfhocail de gach inscne *ar an bhóthar, ag an fhuinneog, ar an tsaol, don tseanbhean*.

Níl fágtha in CO 2016 ach dhá chóras:

1. An córas lárnach, i.e. urú a chur ar ainmfhocail de gach inscne: *ar an mbóthar, ag an bhfuinneog* ach amháin i gcás focail dar tús *d* agus *t* (*leis an duine, roimh an tarbh, sa teas*). Cuirtear réamhlitir *t* le hainmfhocail bhaininscneacha dar tús *s*: *leis an tslat*. Is ceadmhach urú a chur in áit an tséimhithe i ndiaidh *den, don* agus *sa* (*den gcrann, don bhfear, sa bpáirc*).
2. Córas an tséimhithe, i.e. séimhiú nó réamhlitir *t* a chur ar ainmfhocail de gach inscne: *ar an bhóthar, ag an fhuinneog, ar an tsaol, don tseanbhean*.

De réir chóras an tséimhithe, cuirtear séimhiú ar aidiachtaí a cháilíonn ainmfhocail sa tuiseal thabharthach uatha, bíodh séimhiú ar an ainmfhocail nó ná bíodh: *as an ghleann mhór, sa tsoitheach ghorm, as an uisce ghlan*.

Giorrúcháin agus Acrainmneacha (3.2)

Ceann de na moltaí ba chonspóidí in COA 2012 ná go bpléifí le giorrúcháin agus le hacrainmneacha mar ainmfhocail chinnte. Ó tharla iad a bheith cinnte cheana féin, níor cheart an t-alt a chur leo. Moladh, mar sin, leaganacha mar *in AE* (i.e. san Aontas Eorpach) agus *ag NA* (i.e. ag na Náisiúin Aontaithe).

In CO 2016, moltar cloí leis an treoir sin i gcás na reachtaíochta, ach ceadaítear córas eile ina n-úsáidtear an t-alt: *Airí Bhallstáit an AE, Gasra Imscrúdaithe de chuid na NA*.

---

¹ Baineadh na samplaí go léir as téacs CO 2016, mura ndeirtear a mhalairt.

Foirm an ainmnigh in ionad an ghinidigh (3.3)

In CO 2016, moltar ainmfhocail éiginnte atá faoi réir ag ainm briathartha a fhágáil gan infhillleadh más amhlaidh atá brí an fhrása ag brath ar réamhfhocail: *ag tabhairt **aghaidh** ar an bhfoireann eile, ag baint **trial** as roghchlár nua*. Níl aon chiall le ‘ag tabhairt aghaidh’ ná le ‘ag baint trial’ gan na réamhfhocail ‘ar’ agus ‘as’ agus is mar gheall air nach n-infilltear iad. Os a choinne sin, bheadh ciall le ‘ag cur báistí’ agus ‘ag déanamh oibre’ agus is mar gheall air sin a infhilltear ‘báisteach’ agus ‘obair’ i samplaí mar *ag cur báistí i gCorcaigh* agus *ag déanamh oibre san oifig*. (Bhí an riail chéanna in COA 2012, ach ní raibh an míniú ná na samplaí úsáide chomh soiléir céanna.)

Anuas air sin, tugtar sraith focail agus nathanna nach bhfuil le hinfhillleadh:

- Frásaí ilfhoclacha mar ‘beir leat’, ‘bolg le gréin’, ‘buail isteach’: *Gheobhaidh mé bia **beir leat** ar mo shlí abhaile dom; tá sé ag déanamh **bolg le gréin** sa Fhrainc faoi láthair; tá ionad **buail isteach** acu i lár na cathrach.*
- Na focail *tús*, *lár* agus *deireadh* i bhfrásaí mar *cruinniú **tús** bliana, sos **lár** téarma, ócáid **deireadh** bliana*.
- Miosúir agus tomhais i liostaí nó in oidis: *1lb plúr bán, 250g siúcra mín*.

Tá beachtú déanta ar na rialacha maidir le hinfhillleadh ar ainmfhocail éiginnte atá faoi réir ainm briathartha. Riamh anall, níor ghnách a leithéid a infhillleadh dá mba rud é go mbeadh sé ‘cáilithe’, mar shampla *ag déanamh **obair** mhaith, ag léamh **leabhar** suimiúil*. Tá míniú níos iomláine in CO 2016 ar a bhfuil i gceist le ‘cáiliú’ a chuimsíonn na rudaí seo a leanas:

- Aidiacht: *ag coinneáil **súil** ghéar ar na himeachtaí, ag ullmhú **lóin** shláintiúla* (iol.).
- Ainmfhocail: *ag réiteach **cupán** tae, ag éileamh **pinsín** stáit* (iol.).
- Frásaí réamhfhocla a fheidhmíonn mar aidiachtaí: *ag fáil **pingin** ar bith, ag ullmhú **scéim** den sórt sin, ag iarraidh **tuarastail** as an ngnáth* (iol.).
- Clásal coibhneasta: *ag leasú **Acht** a ritheadh san ochtú haois déag, ag ordú **trealamh** atá daor, ag díol milseáin a bhí an-bhlasta* (iol.).
- An réimír threise an-: *ag déanamh **an-obair***.
- An aidiacht éiginnte aon: *An bhfuil sí ag réiteach aon **straitéis** chun déileáil leis? An bhfuil siad ag tógáil aon fhoirgnimh faoi láthair?* (iol.)

Tá bunús na rialacha céanna i bhfeidhm i gcás réamhfhocail chomhshuite agus na réamhfhocail simplí *cois, dála, fearacht, timpeall, trasna*. Ní infhilltear ainmfhocal éiginnte atá faoi réir ag ceann ar bith díobh seo a leanas:

- Aidiacht: *thar ceann eagraíocht áitiúil, in ionad bréagáin úra* (iol.).
- Ainmfhocal: *i gcomhair cupán tae, trasna srutháin bheaga* (iol.).
- Frásaí réamhfhoclach a fheidhmíonn mar aidiachtaí: *i mbun obair in aisce, faoi chúram leabharlanna ar leith* (iol.).
- Clásal coibhneasta: *ag siúl trasna sráid a tógadh sa 14ú haois, i bhfianaise páipéir a aimsíodh* (iol.).
- An aidiacht éiginnte aon: *Ní dhearnadh gearán i gcoinne aon mhúinteoir sa scoil seo; faoi réir aon chomhaontuithe fostaíochta* (iol.).

Pointí plé

De réir riail eile san alt i dtaobh an réamhfhocail chomhshuite (3.3.10), ní dhéantar an t-ainmfhocal a infhillleadh más amhlaidh atá sé faoi réir ag aon cheann díobh seo: ‘Fochlásal réamhfhoclach, e.g., *ar an mBille, faoin mbord, sa phóstaer*, etc., nó forainmneach réamhfhoclach, e.g., *air, fúithi, uainn*, etc., má tá feidhm aidiachtach aige.’

Glacfar go réidh le samplaí áirithe (*ticéid i gcomhair turas chun na Fraince, de bhun conradh leis an Roinn, le haghaidh scéim i dtaca le cúram leanaí*). Níl gach uile shampla chomh soiléir céanna, áfach. Féach an sampla *An ndúirt sé go raibh sé i mbun eagarthóireacht air?* Ní léir domsa cén locht nó débhríocht a bheadh ar an leagan traidisiúnta *ag déanamh eagarthóireachta air*. Tá an coimhthíos céanna le brath ar fhotheideal an fhoilseacháin seo: *An treoir le haghaidh scríbhneoireacht sa Ghaeilge*. Gné chaolchúiseach den ghramadach atá ann, dar liom, atá ag brath cuid mhór ar chomhthéacs na habairte agus ar iomas an scríbhneora.

Moltar fosta gan ainmfhocal éiginnte a infhillleadh más amhlaidh atá sé cáilithe ag focal a chuireann cainníocht éiginnte in iúl (*go leor, dóthain, roinnt, scata*). Tugtar samplaí mar *go leor báisteach throm, roinnt arán cruithneachta, an-chuid foirgnimh cháiliúla* (iol.).

Déantar an t-ainmfhocal a infhillleadh, áfach, má chuirtear aidiacht shealbhach leis an fhocal cainníochta: *a dóthain bia the, a ndóthain saineolais theicniúil, ár gcuid oibre baile*.

De réir CO 2016, déantar an t-ainmfhocal a infhillleadh i sraitheanna ar nós *fear + teach solais* (= *fear tí solais*) agus *buidéal + fíon dearg* (*buidéal fíona dheirg*).

Pointí plé

Is le dua a aithneofar gur ainmfhocail iolra sa tuiseal ainmneach (seachas ainmfhocail uatha sa tuiseal ghinideach) atá i leithéidí ‘tuarastail’ agus ‘páipéir’ i samplaí mar *ag iarraidh tuarastail as an ngnáth* agus *i bhfianaise páipéir a aimsíodh*.

An briathar (Caibidil 5)

Tugtar rogha idir an modh foshuiteach agus an aimsir fháistineach i bhfrásaí mar *Féach é go bhfeice tú* (nó *go bhfeicfidh tú*) agus *mura gcuire tú, ní bhainfidh tú* (nó *mura gcuirfidh tú*).

In COA 2012, ceadaíodh an mhír dhiúltach *cha*. Ní luaitear é in CO 2016, rud a thabharfadh le fios go bhfuil sé lasmuigh den CO.

In COA 2012, ceadaíodh an-chuid foirmeacha scartha agus foirmeacha táite den bhriathar a bhí lasmuigh den CO go dtí sin. Tá laghdú mór ar líon na bhfoirmeacha sin in CO 2016.

Ceadaithe in COA 2012

Aimsir chaite

mhol mé/mholas
mhol tú/mholais
mhol sibh/mholabhair
mhol siad/mholadar

Aimsir ghnáthchaite

mholaidís/mholadh siad

Aimsir fháistineach

molfaidh mé/molfad

Modh coinníollach

mholfaidís/molfadh siad

Ceadaithe in CO 2016

mhol mé
mhol tú
mhol sibh
mhol siad

mholaidís

molfaidh mé

mholfaidís

Táthar i ndiaidh filleadh, cuid mhór, ar rialacha seanbhunaithe an CO i dtaca le réimniú na mbriathra de. Tá leasú tábhachtach amháin ann, i.e. gur ceadmhach an fhoirm tháite nó foirm scartha a úsáid sa chéad phearsa iolra i ngach aimsir: *mholamar* nó *mhol muid*, *molaimis* nó *mholadh muid*, *molfaimid* nó *molfaidh muid*, *mholfaimis* nó *mholfadh muid* srl.

I dtaca leis an bhriathar *déan*, ceadaítear *dein* a úsáid fosta, mar shampla *dhein mé, níor dhein siad*.

Tá nithe eile a ceadaíodh in COA 2012 nach bhfuil luaite in CO 2016. Ina measc tá:

- An briathar *chím* (nó *tchím, tím, cím*).
- An fhoirm neamhspleách den bhriathar *téigh* a úsáid (*níor chuaigh, gur chuaigh tú*) seachas an fhoirm spleách (*ní dheachaigh, go ndeachaigh*).

Ní luaitear an fhoirm choibhneasta (*an bhean a chanas amhráin Ghaeilge; an fear a dhéanfas gar duit*) sa chaibidil ar an bhriathar. Níl an fhoirm sin tugtha i dtáblaí réimnithe na mbriathra ach oiread. An t-aon chur síos a dhéantar uirthi ná nóta i gcaibidil dheireanach an leabhair (11.7.4), áit a ndeirtear gur ‘féidir’ í a úsáid de rogha ar na foirmeacha scartha den bhriathar, mar shampla *Sin é an chéad leabhar eile a bheas á léamh agam; céard a dhéanfas tú anois?*

Pointí plé

I dtaca leis an bhriathar *bí*, is minic scríbhneoirí Gaeilge idir dhá chomhairle cé acu *bheith* nó *a bheith* ba cheart a scríobh. In CO 2016, tá *a bheith* leagtha síos mar ainm briathartha ach amháin i ndiaidh ‘réamhfhocail shimplí áirithe, e.g., *chun bheith, as bheith, gan bheith, le bheith.*’ Beidh lucht na Gaeilge buíoch as treoir shimplí a fháil maidir leis an ainm bhriathartha, ach theastódh míniú níos beaichte ar heisceachtaí.

An chopail (Caibidil 7)

Moltar *ba* (seachas an giorrúchán *b’*) a chur roimh réamhfhocail agus roimh fhorainmneacha réamhfhoclacha: *ba ar theacht i bhfeidhm an Achta a tharla sé; ba ann a bhí sé.* In COA 2012, ceadaíodh an leagan giorruithe: *b’ar theacht i bhfeidhm an Achta a tharla sé; b’ó Bhaile Átha Cliath í.* Is cosúil go bhfuil a leithéid lasmuigh den CO anois.

Ceadaítear *ba* nó *ab* a úsáid roimh *ea* in abairtí mar *saighdiúirí ba ea iad* (nó *saighdiúirí ab ea iad*).

Ceadaítear *go mba* (nó *go mb’*) a úsáid san aimsir chaite, san aimsir ghnáthchaite agus sa mhodh coinníollach:

- *Níor dhóigh leis go mba chóir an madra a choinneáil* (seachas *gur chóir*).
- *Ba dhóigh liomsa go mba iad an fhoireann ab fhearr ar an lá* (seachas *gurbh iad*).
- *Dúirt na gasúir go mb’aoibhinn leo an cáca milis* (seachas *gurbh aoibhinn*).

An uimhir (Caibidil 9)

Deimhnítear go bhfuil comhstádas ag na focail *daichead* agus *ceathracha* (9.2.1. (b)).

I nóta le halt 9.3.9, deirtear gurb é an tuiséal ginideach a úsáidtear i ndiaidh *céadta* agus *mílte*: *na céadta daoine, na mílte dathanna*. Tá an treoir sin ag teacht salach ar *Graiméar na mBráithre Críostaí* (7.14) agus FGB (*na céadta leabhar*).

An t-athrú is substaintiúla sa chaibidil seo ná córas simplithe is féidir a úsáid le haghaidh bunuimhreacha os cionn 20 (alt 9.3.10). De réir an chórais seo, bíonn an t-ainmfhocal (agus cibé aidiacht a bheadh leis) san uimhir uatha i gcónaí (*daichead a dó capall mór*). Ní chuirtear claochlú tosaigh i bhfeidhm ar an ainmfhocal ná ar an aidiacht, amach ó shéimhiú a chur ar aidiacht a cháilíonn ainmfhocal baininsneach san uimhir uatha (*seachtó a ceathair pingin bheag*). Is féidir i gcónaí an seanchóras a úsáid agus a leithéid seo a scríobh: *dhá chapall mhóra is daichead, ceithre pingine beaga is seachtó*.

Na rialacha céanna a bhíonn i bhfeidhm nuair a scríobhtar an uimhir i bhfigiúirí. Tá rogha idir an córas traidisiúnta agus an córas simplithe: *22 bhád mhóra* nó *22 bád mór*; *68 n-oíche ghaofara* nó *68 oíche ghaofar*).

In alt 9.4.5, deirtear gur féidir an córas simplithe a úsáid i gcomhair na n-uimhreacha pearsanta chomh maith: *fiche a cúig fear mór*; *tríocha a sé bean shaibhir*; *46 bádóir cumasach*; *56 girseach chróga*.

In alt 9.5.4, moltar ainmfhocal a infhilleadh i ndiaidh na horduimhreach *céad* (*clann an chéad fhir, clann na chéad mhná*) ach gan an t-infhillleadh sin a dhéanamh i ndiaidh na n-orduimhreacha eile, ‘dara’, ‘tríú’ srl. (*mac an dara bean; mac an dara fear*). Bhí an riail chéanna in COA 2012. Tagann sí salach ar threoir FGB, a cheadaíonn an t-ainmfhocal a infhilleadh nó gan é a infhilleadh.

Na hathruithe tosaigh (Caibidil 10)

Is iad rialacha an tséimhithe an chuid is substaintiúla den chaibidil seo.

- Moltar gan ainmfhocal a shéimhiú i ndiaidh an réamhfhocail *gan* más amhlaidh atá an t-ainmfhocal cáilithe ag aidiacht nó ag ainmfhocal atá ag feidhmiú mar aidiacht: *gan cúis chóir, gan cuan mara*.
- I gcás go mbeadh liosta focal faoi réir ag ainmfhocal a shéimhíonn, moltar séimhiú a chur ar an chéad mhír sa liosta agus na míreanna eile a fhágáil lom: *Rinne siad taighde ar chonarthaí, comhaontuithe, córais agus scéimeanna*.

Séimhiú ar ainmfhocail i ndiaidh ainmfhocail bhaininsneacha (10.2.7)

Sa chur síos ar shéimhiú i ndiaidh ainmfhocail bhaininsneacha, tá sciar maith de na rialacha a bhí in COA 2012 fágtha ar lár. Ní luaitear ‘an ginideach comhbhainte’ ná ‘an ginideach aidiachtach’ ar chor ar bith, dhá choincheap a bhí lárnach sa treoir i dtaobh an tséimhithe in COA 2012.

Ina áit sin, deirtear gur gnách ainmfhocal atá faoi réir ag ainmfhocal baininsneach (nach bhfuil sa tuiséal ginideach) a shéimhiú, mar shampla *tuarascáil pharlaiminte, bliain chánach*. Tá sraith eisceachtaí air sin, cuid acu atá seanbhunaithe agus cuid eile a bhfuil an chuma orthu gur ceapadh iad faoi anáil na gcoincheap úd ‘an ginideach comhbhainte’ agus ‘an ginideach aidiachtach.’ Tagann cuid mhór acu salach ar FGB agus ar fhoinsí tagartha eile. De réir CO 2016, ní shéimhítear sna cásanna seo a leanas:

- Ainmfhocail dar túslitir *f*: *deoir fola, sochaí faisnéise* ach amháin i ndiaidh *beirt* agus *dís* (*beirt fheirmeoirí*).
- Ainmfhocail sa ghinideach iolra: *scoil buachaillí*,² *scuaine gluaisteán*.
- Ainmfhocail den chineál seo: duine nó ainmhí nó dúil bheo (nó páirt díobh): *casóg buachalla, scian búistéara, adharc bó, ubh circe*,³ *feoil capaill*,⁴ *ordóg coise*.
- Ainmfhocal atá ina pháirt den dara hainmfhocal: *lámh buicéid, cos cathaoireach*.
- Ainmfhocal teibí: *áilleacht ceantair, sábháilteacht bia*.
- Ainm briathartha a bhfuil an dara hainmfhocal mar chuspóir aige: *oiliúint múinteoirí, forbairt pobail*.
- Na focail ‘dlí’ agus ‘sí’: *ionstraim dlí, long sí*.
- Ní shéimhítear na hionaid ama ‘bliain’, ‘coicís’, ‘mí’ ná ‘seachtain’: *saoire bliana, scíth coicise*.

---

² ‘Scoil bhuachaillí’ in FGB.

³ ‘Ubh chirce’ in FGB.

⁴ ‘Feoil chapail’ in FGB.

Pointí plé

Moltar gan ainmfhocail a shéimhiú i ndiaidh ceithre cinn déag de théarmaí riaracháin. Eisceachtaí seanbhunaithe ar rialacha an tséimhithe atá i gcuid acu, mar shampla ‘comhairle’ (*Comhairle Contae*) agus ‘roinn’ (*Roinn Cosanta*). Cuid eile acu, níl siad ag teacht le hainmneacha oifigiúla ná leis an téarmaíocht bhunaithe, mar shampla ‘earnáil’ (*earnáil gnó*), ‘institiúid’ (*institiúid breisoideachais*) agus ‘scéim’ (*scéim marcála*⁵). Ní léir cén réasúnaíocht a bhaineann le sciar maith acu. An liosta iomlán: *aicme, comhairle, corparáid, cuideachta, earnáil, feidhmeannacht, foireann, gníomhaireacht, institiúid, oifig, rannóg, roinn, scéim, seirbhís*.

Séimhiú ar ainmfhocail i ndiaidh ainmfhocail iolra a bhfuil críoch chaol orthu

Tá bunús na rialacha céanna i bhfeidhm maidir le séimhiú ar ainmfhocail i ndiaidh ainmfhocail iolra a bhfuil críoch chaol orthu. Mínítear gur gnách séimhiú a chur ar a leithéid (*oifigigh thithíochta, ticéid pháirceála*) agus tugtar sraith eisceachtaí.

- Ainmfhocail dar túslitir *f*: *cláir faisnéise, cumainn foirgníochta*.
- Ainmfhocail sa ghinideach iolra: *leabhair pictiúr, cnuasaigh dánta*.
- Ainmfhocail den chineál seo: duine nó ainmhi nó dúil bheo (nó páirt díobh): *pasfhocail múinteora, sliogáin bairnigh, crainn beithe*,⁶ *ailt méire, matáin coise*.
- Ainmfhocail atá ina pháirt den dara hainmfhocail: *cláir báid, méarchláir pianó*.
- Ainmfhocail sa tuiséal ginideach atá cáilithe ag aidiacht ná ag ainmfhocail eile: *cláir dioplóma iarchéime, oifigigh teicneolaíochta faisnéise*.
- Iompraítear an séimhiú fiú má tá focail neamhshéimhithe i lár baill: *comórtais idir-ollscoile chadhcála agus bhoghdóireachta*.

Pointí plé

Is léir ó na samplaí in alt 10.2.9, go bhfuiltear ag cloí le nós Rannóg an Aistriúcháin gan séimhiú a chur ar ainmfhocail a cháilíonn ainmfhocail sa tuiséal ginideach, is cuma cé acu a chríochnaíonn an t-ainmfhocail i nguta nó i gconsan caol: *doras an tí tábhairne, síniú an choinbhinsiún cóipchirt, bord údaráis creidiúcháin*. Tá an dá shampla deiridh ag teacht salach ar *Graiméar Gaeilge na mBráithre Críostaí* (4.14) agus ar fhoinsí eile a mholann séimhiú a chur i ndiaidh ainmfhocail sa ghinideach a chríochnaíonn i gconsan caol: *toirtín aráin **choirce**, sárú gealltanais **phósta***.

An clásal coibhneasta

Tá *cúis* agus *treo* curtha leis an liosta focal a leanann coibhneas indíreach iad agus iad ag feidhmiú mar dhobhriathra a cháilíonn an briathar sa chlásal choibhneasta: *Sin é an chúis ar tháinig mé; cén treo a ndeachaigh siad?*⁷

⁵ ‘Earnáil ghnó’, ‘institiúid bhreiseoideachais’ agus ‘scéim mharcála’ ar www.tearma.ie.

⁶ Cé nach léir go bhfuil an chéad fhocal sin ina ‘pháirt’ den dara ceann.

⁷ Mise a chum an sampla i gcomhair *treo*.

Pointí plé eile

Tá an treoir maidir leis an fhleiscín i gcomhfhocail (2.1.7) roinnte doiléir. Deirtear go gcuirtear fleiscín idir dhá réimír (*comh-cheolfhoireann, mór-cheoldráma, sin-seanathair*), rud a spreagann ceist i dtaobh focail mar *comhdháil* agus *dúnmharú*, nach léir do dhaoine iad a bheith roinnte ina míreanna in aon chor. Tá an chuma air go bhfuil cuid de na fonótaí ag teacht salach ar an treoir atá tugtha sa phríomhiontráil:

Ní gá fleiscín a chur i dtéarma riaracháin ina bhfuil níos mó ná réimír amháin má tá brí an téarma soiléir gan é, e.g., *comhfhochoiste, roghfhochoiste*.

Déarfadh a lán léitheoirí go mba chabhair dóibh fleiscín a chur idir na míreanna sin; níl brí na dtéarmaí chomh soiléir agus a bhfuiltear ag glacadh leis.

Bíodh is nach dtugtar ‘riail’ ar bith ina dtaobh, b’ait leat samplaí mar *beach cealgtha an pháiste, seachtain bailithe na rátaí* agus *innill buailte an arbhair* a bheith sa téacs (lch 45). Is é nós na Gaeilge an t-ainm briathartha a shéimhiú (*beach cealgtha an pháiste, seachtain bhailithe na rátaí* agus *innill bhuailte an arbhair*). Níl aon mhíniú tugtha in CO 2016 ar an réasúnaíocht a bhaineann leis seo ach is dócha go bhfuil an ceart ag Micheál Ó Cearúil (*An Séimhiú*, 2016) agus gur chun dealú idir an t-ainm briathartha agus an t-aidiacht bhriathartha (‘cealgtha’ = *stung*, ‘bailithe’ = *collected*, ‘buailte’ = *beaten/threshed*) a fágadh an séimhiú ar lár. Maíonn Ó Cearúil nach bhfuil gá lena leithéid de dhealú nuair nach bhfuil débhríocht ar bith i gceist. Cá bhfuil an duine a bhainfeadh míbhrí as *seachtain bhailithe na rátaí* agus a shílfeadh gur *the collected week of the rates* atá ann?